

Boekbespreking 1

A. Neve & R.W.J.M. van der Ham, *Bijenplanten: nectar en stuifmeel voor honingbijen*, EIS Kenniscentrum insecten en andere ongewervelden, Naturalis Biodiversity Center en de KNNV afdeling Delfland, 2014, 511 pag., 240 platen, 12 figuren, ISBN 9789076261003, € 22,50, te bestellen via www.natuurenboek.nl (e-mail: natuurenboek@naturalis.nl). — Voor een ieder met een interesse in honingbijen, insecten en bloemen is er een prachtig boek verschenen. Eerste auteur en (hobby)imker Arjan Neve (1931–2013) besteedde duizenden uren aan het observeren van honingbijen op bloemen en het tekenen van planten. Lezers van de bladen ‘Bijenteelt’ en ‘Bijen’ (1981–2007) zullen de fraaie tekeningen en levendige beschrijvingen herkennen van de vaste rubriek ‘Bijenplant in beeld’. Dit is ook de titel geworden van het grootste hoofdstuk in het boek waarin al deze tekeningen en beschrijvingen gebundeld zijn: per soort een paginagrote natuurgetrouwe lijntekening en op de tegenoverliggende pagina een beschrijving van de plant en de interactie met honingbijen (en andere insecten), en dat voor 240 soorten! Behalve de plant zelf heeft hij ook details getekend van diverse bloemonderdelen en van de stuifmeelkorrel. Hieraan vooraf gaan een aantal inleidende en zeer informatieve hoofdstukken over de relatie tussen bijen en planten, nectar, en stuifmeel. Voor de specialistische kennis over stuifmeel is Raymond van der Ham benaderd, resulterend in een zeer succesvolle samenwerking.

Dit boek is een *must-have* voor iedereen die privé of professioneel met beplanting bezig is. Nu de honingbij het in ons land moeilijk heeft, is het goed om waar mogelijk te kiezen voor bijenplanten. Afhankelijk van de situatie zal men de voorkeur willen geven aan inheemse soorten. De plantenbeschrijving geeft steeds aan wat de oorspronkelijke herkomst van de soort is, waardoor een verantwoorde keuze van soorten mogelijk wordt gemaakt.

Door de inzet van mankracht van EIS en Naturalis bij bureauredactie, ontwerp en layout van de uitgave en door de financiële ondersteuning van de KNNV afdeling Delfland kon de prijs voor het boek wel zeer aantrekkelijk gemaakt worden.

Leni Duistermaat

Boekbespreking 2

J. Lambinon & F. Verloove (avec coll. L. Delvosalle, B. Toussaint, D. Geerinck, I. Hoste, F. Van Rossum, B. Cornier, R. Schumacker, A. Vanderpoorten & H. Vannerom), *Nouvelle Flore de la Belgique, du Grand-Duché de Luxembourg, du Nord de la France et des Régions voisines (Ptéridophytes et Spermatophytes)*, Édition 6, Jardin botanique national de Belgique, Meise, 2012, CXXXIX + 1195 pag., 126 platen, 16 figuren en 1 uitvouwkaart, ISBN 9789072619884, € 45,- (excl. verzendkosten), te bestellen via http://shopbotanicgarden.weezebe.com/Nouvelle-flore-de-la-Belgique-du-G-D-de-Luxembourg-p-8-c-21_20.html#fp, of door het invullen van een bestelformulier dat te vinden is op de website www.br.fgov.be/PUBLIC/GENERAL/GENERALFR/publicationsflorabelgiumfr.php. Na voldoen van de factuur wordt het boek toegezonden. — De zesde editie van de Franstalige standaardflora van België en aangrenzende gebieden (in het vervolg aangeduid als NF6) is van de bekende grondigheid van bewerken: kritisch en volledig. NF6 is tot stand gekomen door de inzet van twee auteurs. Auteur van het eerste uur, J. Lambinon, is vakkundig terzijde gestaan door neofytenspecialist Filip Verloove, terwijl op de achtergrond een team van specialisten heeft meegewerkt. Op soortniveau is er veel aandacht besteed aan de actuele verspreiding van de soort, mede gebaseerd op de *Atlas van de Flora van Vlaanderen en het Brussels Gewest* en de *Flore de la Flandre française*. Nieuwe Nederlandstalige namen zijn afgestemd met de collega's in Nederland. Op geslacht- en familieniveau is de Flora niet gewijzigd ten opzichte van de vorige editie, behoudens het invoegen van drie nieuwe families, allen door het optreden van nieuwkomers in de flora: Pteridaceae (*Pteris cretica* en *P. multifida*), Ephedraceae (*Ephedra distachya*) en Pedaliaceae (*Sesamum orientale*). Helaas hebben de auteurs besloten nog niet over

te gaan op de APG-classificatie, omdat volgens de auteurs deze nog niet volledig ondersteund wordt. Het is echter de vraag of dat stadium ooit bereikt zal worden en wat dan wel voldoende is. In een aantal gevallen wordt in NF6 al wel gepreleudeerd op een herziening van de classificatie op genusniveau door toevoeging van synoniemen als *Lepidium coronopus* en *L. didymum* bij *Coronopus squamatus* resp. *C. didymus*. Als de behandeling van neofyten op de website van Filip Verloove (<http://alienplantsbelgium.be/>) een afspiegeling geeft van de wijze waarop nieuwe inzichten in de Flora opgenomen zullen worden, dan ben ik heel benieuwd naar de volgende uitgave! Voor nu is NF6 echter een zeer bruikbaar naslagwerk, niet alleen voor iedereen die met de flora van België en aangrenzende gebieden (inclusief Nederland!) van doen heeft, maar zeker ook voor diegenen met een interesse in adventieven zeer aan te bevelen.

Leni Duistermaat

Boekbespreking 3

A. Kurtto, A.N. Sennikov & R. Lampinen (red.), *Atlas Florae Europaeae. Distribution of Vascular Plants in Europe. 16 Rosaceae (Cydonia to Prunus, excl. Sorbus)*, The Committee for Mapping the Flora of Europe & Societas Biologica Fennica Vanamo, Helsinki, 2013, 268 pag., 170 kaarten, ISBN 978-951-9108-17-9, € 75,- (excl. verzendkosten), te bestellen via Bookstore Tiedekirja, www.tiedekirja.fi. — Dit is het 16^e deel in de serie van Atlas Florae Europaeae (hierna vermeld als AFE16), en het vierde deel van de familie Rosaceae. Aanvankelijk was voorzien vier delen aan deze familie te wijden, waarbij het vierde deel voor de houtige onderfamilies van de Rosaceae gereserveerd was. Het genus *Sorbus* leverde echter zoveel problemen op dat besloten werd daarvoor een apart deel te reserveren. Het huidige deel omvat de geslachten *Amelanchier*, *Chaenomeles*, *Cotoneaster*, *Crataegus*, *Cydonia*, *Eriobotrya*, *Malus*, *Prunus*, *Pyracantha*, *Pyrus* en *Sorbaronia*. Het bespreekt de nomenclatuur, taxonomie en verspreiding (voor ieder taxon ook in een overzichtelijke kaart) van 170 taxa. In notoir moeilijke groepen als *Cotoneaster* en *Crataegus* met al hun hybriden en microsoorten is het een behoorlijke prestatie om dat voor elkaar te krijgen. Het is onvermijdelijk dat verspreidingskaarten achterhaald zijn op het moment van publiceren. Door het verschijnen van een artikel met een determinatiesleutel naar de soorten *Cotoneaster* in België konden recent ook meer soorten in Nederland vastgesteld worden dan in AFE16 voor ons land kon worden aangegeven. Toch geeft dit werk een goed beeld van de huidige stand van kennis van de houtige Rosaceae in Europa. Complimenten aan de redacteurs zowel als aan de landenspecialisten zonder wiens input dit werk nooit tot stand had kunnen komen.

Leni Duistermaat